

SLOVENSKI NAROD.

Plača vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrtstopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Društvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vojska.

Denes do sklepanja uredništva nismo prejeli nobenega telegrama, znamenje, da nij nič važnejšega novega poročati.

O zadnjem nevspešnem napadu Rumunov na jedno reduto pred Plevno poroča zdaj rusk oficijalen telegram od 21. t. m., da so imeli Rumuni, ki so se hrabro borili, če prav nevspešno, 2 oficirja in 200 vojakov mrtvih, a 20 oficirjev in 707 vojakov ranjenih. Tudi turške rezerve, od Rumunov mej dva ognja vzete, imele so velike izgube.

Ta unesrečeni posamezni poskus Rumunov nema sicer večjega pomena, to še celo Turkoljubi izpoznavajo, ali kaže pa le, da bode stalo še mnogo krvi predno bo Plevna pala.

Turkoljubom, ki so prej hudi bili na Mehemet-Alija, da nij ofenzive začel in so se veselili, da je „energični“ Sulejman prevzel njegovo mesto, je zdaj popolnem prav, da se je Sulejman do Razgrada pomaknil, izpoznavši menda, da je njegova vojska preslaba za ofenzivo, in boje se, da bi se mu ne prigodilo po Mukbarsko.

Iz Bukarešta se 22. oktobra javlja, da še zmirom nova ruska krdela nove vojske marširajo skozi Rumunijo v Bulgarijo. Ta dan je šla brigada grenadirjev.

Iz Cetinja se piše 16. t. m.: Komaj je ura minola, kar je prišel knez, ko se je raznesel po našem mestu glas, ki je nenavadno osupnil vse ljudstvo. Govorilo se je, da je bil v Orji-Luki zavrato napaden Marko Milijanov, ki leži tam smrtno ranjen. Ta novica je vse pretresla. Od epizode pri Krstacu se še nij nikoli mej narodom razširila takova

žalost. Marko Milijanov, najboljši, najpriljubljenjši in najspoštovanejši vojevoda črnogorski, leži na smrtni postelji. Knez je takoj odposlal v Orjo-Luko svojega tajnika S. Popovića in dr. Tomića, katera sta tja prispela zjutraj. Dozdaj se za gotovo misli, da je uzrok temu le privatna osveta. Morilca, sorodnika Marku Milijanovu, popa Ilijo Popovića, so perjaniki zasledovali na begu, ga ranili in ujeli. Najnovejša poročila iz Orje-Luke dajo nadejo, da nij ljubljeneц vojske in glavar najhrabřejšega črnogorskega plemena, kučijskega, še popolnem izgubljen. S knezom prišel je tudi na Cetinje najboljši prijatelj Marku Milijanovu, Peko Pavlović. Mej poveljniki je ostal jedini Maša Vrbica še v Orji-Luki. On, ki je šef artilerije, ima skrbeti za razpostavljenje topov, ki morajo pričeti delovanje na jugu. Lepo vreme, katero imamo tu uže pet dnij, bode zelo pospeševalo ta početja. Črnogora ima vsega skupaj zdaj 88 topov, od teh je 48 največjih bilo Turkom vzetih. Knez bode le nekoliko dnij ostal tukaj, potem pa otide v glavni stan, v Orjo-Luko, odkoder bode pričel ofenzivo proti Podgorici in Spužu.

Opazke.

II.)*

Po neuspehu carigradskega besedovanja glasili so se v Rusiji in tudi drugodi, da ima velika severna država dvignoti se kot poverenica cele Evrope ter priboriti človekovredno stanje turškim kristijanom. Temu s početka nijso naravnost ugovarjali niti najočitniji sovražniki Rusije, rovali so le bolj na tihem — pa za to gotovo le z največjo sebično gorečnostjo — ter glasno le dan na dan poudar-

*) Glej št. 231.

jali, da se bode pri sklepu mira t. j. pri novem ustrojstvu izhoda, Rusija morala pokoriti zahtevom Evrope. Nepričakovani nekateri ruski neuspehi pa so kmalu pokazali pravo lice Evrope: pojavilo se je bolj ali manj odkrito zloradstvo, večja ali manja sovražnost proti Rusiji in Slavjanstvu sploh. Pravega, srčnega sočutja je videlo Slavjanstvo tu malo celo tam, kjer politična modrost visoko ceni rusko prijateljstvo: to je resnica, katere si brez lastne škode tajiti ne smemo.

Rusija je torej takoj v začetku imela boriti se ne samo s Turčijo marveč z urno rastočo predrznostjo drugih njenih sovražnikov. Gotovo je to nij iznenadilo potem, ko je morala priznati v nesramnem časopisjem kriku vendar le malo zrnice resnice. Vpraša se pa tu, je-li na tako silno, očitno in tajno protivje dovolj pripravljena?

Rusko občestvo so dosegli denašnji veliki dogodki v nekej utrujenosti. Od krimske vojske sem je posvečevalo do sedaj velik del svojih močij velikemu delu notranjega prerodenja. S čistim navdušenjem, živo gorečnostjo in vero se je bilo lotilo svoje svete naloge ter v blagodejnej zvezi z vlado oživilo vse reforme. Tu nij smelo, nij moglo misliti na vnanja vprašanja ter se pripravljati na-nja, kakor bi bilo potrebno pred, pri in po reševanju n. pr. izhodnega. Modro omejenje nalog glede na sile je gotovo vsakemu potrebno, ono je podlaga vsakemu trajnemu uspehu: bilo je neobhodno tudi ruskemu narodu. Iz njega je sledilo rodovitno delo, iz rodovitnega dela pa rastoče samopoznanje t. j. spoznavanje svojih potreb in sil. In vsa inteligenca se je bila poprijela dela z enodušjem, katero so venčali znani lepi uspehi.

Listek.

Na naših gorah.

(Povest iz šestnajstega stoletja, spisal Liberius.)

XI.

(Dalje.)

„Gizela, ali me ne poznaš, ali me nečeš poznati?“ vzklikne potem mladenič, omahne na kolena pred deklico, ter jo strastno objame.

„Gorje, kaj je to?“ kliče osupnena deklica, ter se izkuša izviti iz močnega objemja.

„Tako, Gizela, ti nijsi več nekdanje dete, ti ne ljubiš več človeka, ki ti je daroval vse, svoje življenje, svoj dom, vse, vse,“ pravi mladenič.

„Izpred očij, nesrečnež, izpred očij, ki si omamil neizkušeno dekle, obetal jej zlate gradove — in izdal posled njo — in svojo vero,“ kriči obupno Gizela in vije z belima rokama.

„Strašno, to je preveč, tega nijsem za-

služil! Mar nijsi vedela, da sem pridigar, da sem iz ljubezni do tebe postal krivoverec, da te le tako morem imenovati svojo Gizelo, svoje vse.“

„Ne, to nij mogoče, tega nijsi govoril nikdar. Ti si le igral z ljubeznijo nesrečne zapuščene deklice, ki nema družega na vsem širnem svetu — kot vest, da je ohranila pravo vero svojih roditeljev, katerih nij poznala nikdar.“

„Prevara, goljufija, laž, vse to,“ vzklikne zdajci z obupnim glasom mladenič, in se spne junaško pred ihtečo deklico.

V tem trenutku strahoma prileti Katrina, ki je čula zadnje duhovnikove besede. In neka čudna misel, nek spomin se jej izbudi čez dolgo zopet v prsih.

Stoprav zdaj se ozre natančneje v duhovnika in ta glas, ta obraz, te besede, vse, on je, on mora biti, nekdanji obiskovalec njene hčeri — nekdanji Konrad.

„Konrad, ali je mogoče, ali si ti, ali si

pozabil nekdanje svoje znanke, pozabil vero, pozabil priseg?“ vzklikne starka in omahne čudenja na trdo klop.

Mladenič se ozre, in kakor da bi ga vse-kala kača, odskoči pri tem pogledu. Tu nezvesta ljubica, tu nekdanja imenitna znanca iz glavnega mesta. O, to je preveč, to je strašna izprememba.“

Ko se Katrina zopet predrami, opazi, da je odšel duhovnik, da leži Gizela na obrazu na tleh, da se ne gane. Strahoma plane torej kvišku ter dvigne kakor zid blede deklico.

Črez nekoliko odpre Gizela svoje lepe oči, opazuje starko, opazuje vse, kar je okrog nje, kakor da bi iskala nekoga, kakor bi se bala zagledati nekoga.

„Oj pusti ga, pusti, ubogo dekle, vreden nij tebe, vreden nij tvoje ljubezni! Ko si ti izdihovala po njem, pozabil te je davno, klical se sejanjem nove vere prokletstvo na te, nedolžnega otroka,“ tolaži Katrina strmečo deklico ju črez nekoliko časa nadaljuje:

Kdor koli se nekoliko ozre na rusko slovstvo poslednjih desetletij, našel bo v njem to veliko resnico, da vse delajoče umne sile hrepene za enim velikim namenom, za občnim napredkom vseh delov naroda, ubogega kmetiča in delavca ravno tako ali rajši še bolj kot omikanca, ker ga je onim še bolj potreba ko temu. To plodotvorno občno hrepenenje ima neko, vsem in vsakemu nepokvarjenemu vabljivo razumljivost in gorkost, kakoršne ni francosko slovstvo v svojej celoti za Francoze nema, tim manje pa kako drugo zapadno za svoje ali tuje čitatelje.

Za to ima pa tudi rusko občestvo neko posebno milino; v njem so srca odkrita za vse napredno, kar vestno iščeči um nahaja, za resnico in pravico, če tudi ne ugaja kakim predrasodkom, predpravicam ali sploh svojekoristnim željam. Zato je v njem plodovito znanje razširjeno in vkoreninjeno v inteligenciji uže sedaj tako enakomerno, kakor pač redko kje ali morda celo nikjer drugodi v Evropi. Za to je rusko občestvo tako zanimivo, ljubeznjivo, prosto, svobodno in vendar vse dišeče prave elegantnosti, a ne naše zavitosti, nenaravnosti, farizejstva ali neumnosti. Saj se pa tudi dogaja prav pogostem Rusijo zapustivšim Nemcem, Francozom — da, obema — in tudi drugim, da se jim toži sredi „bleska zapadne kulture“ po lepih večerih v ruskem družinskem življenji, kjer tudi manji znanec vselej nahaja dobra srca, stvaren razgovor, ali pa v lehkem ono duhovitost, ki jo dajeta le glava in srce pravega omikanca.

To tako sprejemljivo občestvo, v delu nahajajoče si ideal nij nahajalo poslednja leta vselej vse potrebne podpore tam, kjer je iskalo je po pravici — pri vladi. Ta je marijela časi ustavljati sebe in občestvo, katero je tako došlo, utrujeno uže od nenavadnega gorečega dela, do še večje gori omenjene utrujenosti. Slavjanska zavest se tudi prej nij ravno veliko širila: občestvo je imelo dovolj opravka s seboj. Vendar so postali slovanoljubi iz teoretikov bolj praktični t. j. jeli nekoliko popuščati modrovanja o slavjanskem značaju, sposobnostih, poklicu ter skušajo svoja prepričanja zblížavati z življenjem. Za Slovanstvo pa, za njegovo mnogoštevilno gorje, so se oni gotovo najbolj pečali ter znanili občestvo z njim, česar pa vlada nij kaj podpirala, mari slovanofilske

časopise časi celo kaznovala s se svojo poostreno cenzuro.

Ruska vlada torej gotovo nij zasluževala obtožb o širjenju vseslavjanstva, kakoršnje so se sule nanjo na zapadu, kjer so se pa — se ve — pogostoma naravnost izmišljale kot orodje zoper nas. Ta njena mlačnost je mogla iztekati iz različnih virov, iz katerih naj imenujem posebno dva: sebičnost in varnost (opreznost). Bila je nedavno še precej razširjena misel mej slavjanskim svetom, da Rusija ne želi ojačanja neruskega Slavjanstva, da bi se jej ne ustavljalo pri doseganji svojekoristnih njenih namenov. Take politike so dolžili — kakor je znano — npr. Novikova in nekatere druge ruske zastopnike v Turčiji in drugodi. Vendar bi se postopanje omenjene gospode dalo morda razlagati veliko bolje iz varnosti, vsled katere vestni možje nijso smeli buditi nadej v lahko razvnamajočem se in neizkušenem slavjanstvu tam, kjer bi jih ne bi bili mogli zdatno podpirati.

Ta težnja je bila torej lahko bolj ali manj opravičena, če tudi je pod konservativnim uplivom zahajala gotovo malo predaleč, kakor nas uče tudi sedanji dogodki. Zakaj vsestranska pripravljenost ruske vlade, naroda in Slavjanstva sploh na veliko delo, katero se vrši sedaj, bi bila gotovo večja, kakor je, ko bi se slavjanska zavest bila bolj budila.

Iz istega stališča je mogla izvirati tudi bolj slavjanofilska kot vladina misel, da smo mi drugi Slavjani le še preveč podobni malim otrokom, katerim je treba varuha. Čula se je prej in tudi sedaj, ko se je govorilo o novem ustroju Bulgarije, katere Slavjanofili nikakor ne bi hoteli prepustiti uplivu zapadnih intrig in socijalnih slabostij. Ta strah je gotovo zelo opravičen, saj smo mi zunaj Rusije vsi v svojej neslogi, v brezdušnem posnemanju zunajnosti — in neredko ravno škodljivih — zapadnega življenja, zapadne kulture še vedno nekako otroci brez obsežnega, globokega znanja in brez dovoljne plodovitne izkušnje. Komaj se posreči mej nami kakemu naročju, da dobi kaj več samouprave, uže se začanja šopiriti in v vsej svojej, usmiljenju vrednej beračiji, sklicevati se na svojo „kulturo“, sešito skoraj jedino le iz tujih zaplat. In vse to se dela tu, ko tuji denarji, tuje znanje, prebrisanost in preziranje neusmiljeno duše slabe kali narodne, produktivne omike in občnega blagostanja. Mej tem, ko se smejemo

ogerskim in drugim globusom, sami z veliko modrostjo in resnostjo sujemo vsakemu pod nos svoje globuske; svet pa se ve, smeje se tudi nam.

Težnja — tudi za ozko — individualnostjo je gotovo naravna, in — če je modra t. j. če soglasuje to, kar želi, s tim, kar more — je važen kulturni moment, dajoči blagodejno mnogovrstnost človeškega razvitja. Je-li to pri vseh nas mnogih slavjanskih plemenih, je-li vsaj pri vseh onih, ki si domišlujejo, da je? —

Sedanji dogodki brez dvoma bude naše samopoznanje, bude posebno izpoznanje, da Slavjanstvo sme zanašati se za sedaj trdno edino le na se, na napreznje vseh sil na delo, na pridobitev pogojev za vspešno razvitje in sicer tudi od sovražnih nam elementov. Bode-li sedaj tekoča slavjanska kri vsem nam čistilna in kreplilna, čistilna, da nam hitreje izpere vsaj nekaj lastne nesreče, neznanja in nesloga, da si odbijemo tuje sovražnike, ter s poštenim, vestnim, mirnim, bratskim delom kot mlaji — ne več zatirani — brat stopimo potem v kolo starejših narodov.“

Dr. Fr. J. Celestin.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. oktobra.

Kakor zagrebški listi poročajo, je *hrvatska* vlada na krono in na ogrsko vladu poslala spomenico, v kateri se zavzema za vprašanje vojne granice, zlasti za njeni fond. Vsled tega je vprašanje zaradi krajiških železnic odloženo in bode še ena seja ministrov in družih faktorjev pod predsedstvom carjevim.

Vnanje države.

Iz Berlina javljajo, da je ruski minister knez *Gorčakov* poslal ruskemu poslaniku na nemškem dvoru okrožnico, v kateri pravi o položnji: „Pri tej priliki bi rad nekaj spomnil. Kakor Vam je znano, napovedala je Rusija vojsko Turčiji samo iz tega razloga, da odstrani iz svojega dnevnega reda vprašanje, katero bi utegnili motiti dober uspeh naših opravil, ter moglo kaliti notranji mir naše države. Vsi napor, ki smo jih imeli s se svojimi zavezniki vred, da to stvar mirnim potem izvršimo, bili so bob ob steno. Treba je bilo, da zgrabimo za meč. Tega pa ne moremo vtikati v nožnico, dokler se stanje bolgarskih, bosenskih in hercegovskih krščanov ne izboljša na toliko, da nepravil-

„Nikdar nijsem mislila, da bode zašel tako daleč. Glej, poznam ga iz otročjih let. Pred desetimi leti je prišel v hišo mojega očeta, tedaj ko sem bila jaz še v lepih, akoravno ne v najmlajših letih, ko sem imela še poln obraz, žive oči, ko so še moški frfrali s prilizljivimi besedami krog mene. O, le strmi in čudi se, ubogo dekle. Ti ne verjameš tega, a stara Katrina je bila tudi nekda mlada, stanovala nij v gozdnej koči, ogibali se je nijso ljudje in tedaj je spoznala tvojega Konrada, tvojo nesrečo in še nekoga družega, svojo lastno nesrečo, kateri je kriv tvoje in moje ob enem.“

Gizela se zgane pri teh besedah, hoteč se izviti iz starkinega naročja, kajti njen govor tako temen, tako resen, dozdeva se jej pripovedovanje blazne ženske, ki ne ve, kaj pravi, ki vidi s svojimi omračenimi očmi svet v drugej luči.

„O molči, molči, Katrina in ne delaj svoje Gizela še bolj nesrečne kot je in ne slepi s

svojo preživo domišljijo, s temnimi podobami svoje žalostne sedanjosti,“ pravi z mehkim glasom deklica.

Katrina se zopet zamakne v tiho mišljenje. Kakor kamenita podoba sedi poleg Gizela, pogled vpert pred se in v tem pogledu je bilo izraženo tolikanje, toliko gorje, da ga ne more popisati slabo pisateljevo pero, pero brez čutila, brez poznanja veselih in žalih dnij, katerim se pravi: človeška osoda.

XII.

Vrnimo se zopet za nekaj časa v samotno krčmo na pogorju in poslušajmo kaj govore ondi pivci, priprosti možakarji iz naroda, kaj vgibljejo, kako sodijo to in ono.

Tisto po polu dne je sedel zopet krčmar stražar v svojej lesenej koči pri hrastovej mizi z muhalnikom v koščenej roki in širokim pokrivalom na sivej glavi in je odganjal dolzega časa muhe raz nekaj praznih kupic, ki so čakale veselih gostov, sem ter tja neko-

liko porobantil bolj iz stare navade kakor iz kacega važnega uzroka in mrmral pol razumljive besede sam s soboj.

Čez nekoliko nij stražar več govoril sam s soboj, nij zijač čmerikavega obraza po praznej mizi, temuč točil vesel, da malo kedaj tako, svojim trem gostom rudeče vino in njegov muhalnik je švigal toliko pogumnejše čez omizje.

Najimenitnejši pivec, to se uže razume, bil je naš znanec Štefan, bolj zaradi tega, ker je stanoval v imenitnem gradu in imel vedno opraviti z gospodo, kot zaradi svoje možatosti in pičnosti v plačevanji pijače. Vsaj vemo, da je ostal en pot molčeč nekaj meric na dolgu in da ga je krčmar zaradi tega gledal bolj po strani, a opominjati si ga nij upal, češ, ker je grajski, naj pa bode.

Poleg grajskega Štefana sedela sta še dva kmeta iz bližnje vasi, v zadnjem času tudi dovolj pridna obiskovalca stražarjeve krčme in posebno zgovorna, kadar je bilo po-

nosti, ki so dozdale vladale v teh krajih, ne-hajo biti. Môre, ki je tlačila nas in vso Ev-ro-po, iznebiti se nam je popolnem in do cela. Velike žrtve, ki jih ima prinašati Rusija, opravičiti more jedina takova posledica, katera bi zavarovala mir v Evropi, ter nam tako dala priliko porabiti miren čas za preustrojevanja naših sedanjih uredob države.“

Turška vlada je obljubila, da bode „preiskavo začela“ o skrunjenji avstrijske gra-nice po turških vojakihi, zaradi katerega se je naš poslanik v Carigradu pritožil. Turška pre-iskava!?

Mej oblastniki turškimi so se vneli pre-piri, ki utegnejo do krize privedi. Denarja zopet tako pomanjkuje, da najsilnejših rečij ne morejo plačati.

O tem, kaj **francoska** vlada name-rava storiti vsled svojega propada, tekajo raz-lični glasi. Čuje se, da Mac Mahon premissi-luže, ali ne bi morda odstopil pred 1880. l. Dobro bi storil deželi, a ne verujemo, da bode.

Iz trdnjave Metza poročajo, da je **nem-ška** vlada tamošnjo garnizono pomnožila, ker se boji prekucij na Francoskem, držav-nega udara Mac-Mahonovega in vsled tega vojne. — Mogoče pa, da je ta vest samo za senzacijo delati narejena.

Garibaldi je pisal Rumunom sledeče pismo: „Kapreru 8. okt. Potomci rimskih le-gij — Rumuni — se boré denes junaško za svojo neodvisnost. Zdi se mi prav, da me-ščani glavnega mesta starega sveta in zjedi-njene Italije tem našim vrlim sorodnikom svoje priznanje in svoje simpatije izkažejo. G. Garibaldi.“

Dopisi.

Iz loške doline 23. okt. [Izv. dop.] Mahoma je bil prestavljen učitelj g. Janko Žerovnik od tukaj za učitelja v Bégunje. Niti nij bilo mogoče posloviti se, kakor je za-sluzil, od gospoda, ki je bil pri nas izvrstna podpora socijalnega življenja, mlad mož, iz-gleda vrednega obnašanja, učitelj pa ka-koršnega bode loška dolina gotovo dolgo pogrešala. Poseben talent, ljubezen do otrok in do svojega poklica, krepka in zdrava konstitucija, vse to zjedinjeno je pripomoglo, da je gospod rezultate pri svojih učencih do-segel, katerim smo se vsi čudili in posebno starši so jih s hvaležnostjo pripoznavali. Kakor vsa-kemu talentu, nij manjkalo tudi njemu ovir od neke strani, od bedastih in nesposobnih ljudij, ali naj bode prepričan, da, koder bode hodil, ga bode spremljal hvaležen spomin, tem bolj, ker nam bode po njem vzbujena mladež vedno živ spominek. Čestitamo vam,

treba pripovedovati o novicah in znamenitejših dogodbah od daleč in blizo.

„Kaj je uže novega Štefan? Ti uže veš, ker hodiš vedno krog gospode in stanuješ v gradu. Zini, zini kakovo!“ povzame zdajci krčmar besedo, popravi širokokrajnato po-krivalo bolj na levo uho, nasloni sivo glavo v koščeno pest, z desnico pa naliže, kakor za odškodbo pričakovanih novic, polno kupo vina.

„Vsaj je res, Štefan, ti si pravi mož, moder mož, reci, reci kakovo!“ pritrkujeta ostala gosta krčmarju. Štefanu se kar veselja in ponosa, da ga tako časte pivski tovariši, ali pa prepričanja, da bode denes zopet za-stonj pil, če ne hrani jezika, zasvetite oči pri teh besedah in pol kupe vina izgine, kakor v podporo boljše govorici, v enem požiru.

„Kaj bode te možakarji, kaj prida se ne čuje dan denes, ko je vse zmedeno in zbur-jeno,“ povzame posled Štefan. „Če ste bili zadnjo nedeljo pri blagoslovljenji na pogorju, videli ste sami dovolj, kako predrzni so uže

Bégunjem, k novemu učitelju; ne dajte si ga tako malomarno izpuliti, kakor se je to pri nas zgodilo.

S kolodvora 24. oktobra. [Izvirni dopis.] („Bir san á gebildet.“) V nekem malem kraju na Kranjskem, kateri je bil mno-gokrat uzrok, da je državni pravdnik segel po vašem listu, ter obdržal ga za-se, češ, da njemu ne škodi, drugim ljudem pak bi uteg-nilo škodovati branje, v nekem takovem kraju so dandenes tri oblastnije: Ces. kr. okrajno glavarstvo, ki skrbi za javni mir in pokoj. c. kr. okrajna sodnija, ki kaznuje tiste, ki se pregrešijo zoper mir in — pardon to nij oblast-nija, akopram je jako oblastna, — tretja namreč je le štacija železniška, kjer osta-jajo poštni vlaki, vsak po jedno minuto, in kjer se javni mir kali le tedaj, kedar se kon-dukterji skregajo s potniki. Vse te oblastnije bi ne bile prav nič zanimive, ako bi njihovi predstojniki ne bili jako zanimivi, in ako bi ne skrbeli teden za tednom za to, da se po-množi „cronique scandaleuse“ s kakim lepim dogodjajem. In tako novo historijo smo tudi mi zopet čuli. Predstojnik c. kr. sodnije in predstojnik železniške štacije imata vsak eno „lepo“ gospo, kateri pa bi bili radi vsaka lepša od druge. Predstojnik c. kr. okrajnega glavarstva pa, ki ima sedaj, ko so volitve kon-čane, mnogo prostega časa, uporablja ta pro-sti čas za to, da dvorani denes jedne omenjenih dveh gospej, jutri pak drugej, in ker pravijo, da ima ta mož, akopram je uže močno plešast, vendar še mnogo sreče pri ženstvu, in tudi dovolj dobre volje, to srečo porablja, bode umljivo vsakemu, da ste te dve gospe silno ljubosumni postali. Jedna je hotela prekositi drugo in ubijali ste si glavi, kako in kaj bi. Gospa sodskega predstojnika hiti naposled k sopskemu adjunktju, mlademu izkušnemu možu, pomoči iskat. In ta je ro-dil ženijalno idejo, ženijalno za to, ker je ce-lemu položaju jako primerna: svetoval je go-spe svojega šefa, napraviti „kalbskopfessen“, povabiti predstojnika c. kr. okrajnega glav-arstva, a nikakor ne gospe železniškega pred-stojnika.

In gospa je res napravila „kalbskopf-essen“, povabila vse honoraciorije, samo že-lezniškega predstojnika in njegovo gospo je izpustila. In tisti večer, ko so se v jednej gostilni prav dobro imeli, ko so jeli „kalbs-

kopf“ in pili cviček in „gobjekarja“, ko je dvorani predstojnik okrajnega glavarstva pri-četnici te veselice, in jej napil navdušeno zdravjico, ko si je ženijalni adjunkt mel pod mizo roke zaradi svoje ženijalnosti, ter prejel par hvaležnih pogledov, tisti večer je sedel bore predstojnik železniške postaje sè svojo boljšo polovico v sosednej gostilni, oba „rache brütend, mit loderndem blick“. Krog nju pa je sedelo še nekaj uradnikov, ki kot „dii mi-norum gentium“ tudi nijso bili povabljeni. Naposled pa se je razsrdil nemški železniški mož, ki je bil tako razžaljen in vrgel je po-nosno te besede mej pozorno družbo: „Bir san á gepildet! Bir kenen á noch im šam-panijer böden, ben ondere kuhmenscher und ondere lajt am misthaufen z grund gehn ber-den.“ In govoril je mož v svojej pravičnej jezi še mnogo, kar nij bilo prav, niti dobro zanj. Ona pa mu je pomagala. Druzega dne pak je gospa predstojnika okrajne sodnije vse za zajutrek zvedela, kar sta ona dva govorila in zadnji akt te tragične zgodbe, in zadnji nasledek ženijalne ideje adjunktove se bo, — kakor pravijo, — vršil pred sodnijo. O že-nijalnost, česa nijsi ti še prouzročila!

Politična morala te historije pa je, da trije, ki so še pri zadnjih volitvah skupaj nemškutli proti nam, prihodnjič več ne bodo skupaj, če se nemška sprava ne naredi.

Domače stvari.

— (Ljubljanski mestni zbor) ima jutri v petek po poludne javno sejo. Na dnev-nem redu je: Prisega meščanske dolžnosti od strani onih gospodov, katerim je meščanska pravica dana bila. Poročila finančne sekcije o zadnjem preiskavi kas, o ponudbi ljub-ljanske hranilnice gledé nakupa hiše šte. 4 v Selenburgovih ulicah; dalje poročilo stavbene sekcije o postavljenji strehe za mo-karje in oddaje podobe sv. Janeza Florijan-skeje cerkvi.

— (Iz Celovca) se nam piše: „V so-boto 27. oktobra ima celovška slov. čitalnica svoj redni občni zbor v gostilni pri „med-vedu“, 1. nadstr. Začetek ob pol osmih zve-čer. Obilnega udeleževanja in ob enem mno-gobrojnega pristopa k jedinemu slovanskemu društvu v Celovcu se nadeja odbor.“

— (Umrl) je 19. t. m. v Rogatci ta-moščni zdravnik Janez Krisper 69 let star.

ti krivoverski sejanci in kako pogubno sejejo svoje peklensko seme.“

„Da, Štefan, govori, govori! Jaz sem uže nekaj čul. A k opraviću nijsem šel, noge mi več ne služijo tako kot nekdaj,“ se vtakne radoveden krčmar v besedo in moleduje na-dalje.

„Povej, povej, če veš kaj natančnejega!“ pritakneta tudi ostala gosta.

„No, kaj neki, da je tisti tujec, ki je pil pred nekaj dnevi tu v našej družini, krivo-verec in da je pridigoval pri blagoslovljenji o svojej zmotnjavi, vam je znano. Da bi ga bili ubili kmetje, ko bi ne bil utekel njihovim pestem, tudi. A, da je omedlela strahu naša gospica, ali Bog vedi zakaj, ravno tedaj, vam je baje tuje.“

„Aha, to je tista mlada gospa, ki bode nekdaj še graščakinja, vsaj pravijo, da sta z graščakom nekako bolj znana, kakor postavim mi tukaj, vsaj me razumete,“ pritakne stareji izmej kmetskih pivcev in se glasno zakrohoče in zija, kaj bodo odgovorili tovariši temu.

„Vsaj je res, Štefan, ali meniš, da je to mogoče in kdo ve, od kod je ona, in kakove vere,“ pristavi krčmar in razlije, vtopljen v to govorico, s svojim ne ravno belim sraj-čnim rokavom tretjino vina iz svoje kupe.

„Dan denes je mogoče vse, to me za-pomnite, možakarji,“ pravi nekako ponosen Štefan, videč, da ima denes vse svoje tovariše, kar se tiče radovednosti, pod palcem.

„Jaz vam povem,“ nadaljuje potem, pod-prši svojo brado v pest, „da ta naša Gizela, ali kako jo uže kličejo, kdo razumi ta gospod-ska imena, nij prav navadna ženska.“

„Kaj, „Mežela“ jej pravijo? No, to pa nij prav lepo ime, to je prav kmetsko in no-beno,“ odvrne potem mlajši izmej pivcev, kateremu je stopalo vžito vino v možjane in se zanimljivo krohoče, ponavlja svoje, slabo razumljeno ime.

„Molči, molči, kaj ti veš,“ zavrne ga urno krčmar, jezeč se, da moti pripovedovalca tako važnih rečij v besedi.

(Dalje prih.)

— („Ranjeni Crnogorac“) izvrstna slika J. Črnaka je denes in jutri od 10.—12. dopoldne in od 2.—4. popoldne pri Maliči razpostavljena na ogled, kdor jo hoče ogledati, vstop je prost.

— (Pošta Sava) bode s koncem tega meseca opuščena in dotične okolične vasi bodo dobivale ali iz Litije ali iz Zagorja in Vačjega pisma in liste.

— (V Ogleji) se je odprla nova telegrafna štabica 22. t. m.

— (Iz Lokavca) na Goriškem se nam piše 23. oktobra: Nemila smrt nam je pokosila našega čestitrednega dušnega pastirja, gospoda Andreja Juha. Blagi gospod je še mlad, od mrtuda zadet, 22. oktobra zvečer umrl. Bog mu plati njegov trud.

— (Visoka starost.) V Celvcu je 22. t. m. umrl Janez Moro, ki je 4. marca tega leta bil sto let star.

— (Tat se je ujel) po jako komičnem slučaju, — kakor se nam piše iz Št. Vida pri Brdu, — ko je pritihtopil v prodajalnico neke osobnice v Št. Vidu. Zlezel je namreč skozi okno, ki je bilo, kakor navadno pri kmetskih hišah, jako tesno, v hram in tamo nabral v žepe, kar je mogel doseči. Potem se napravi na pot nazaj skozi okno. A, ko je skozi isto rinil, ravnal je morda v lehkoumnej razburjenosti prenašlo in presilno, da se je tako močno zaril mej tesne tramove, da nij mogel niti naprej, niti nazaj. In tako v oknu stisnena našel je v jutro hišni hlapec, poklical ljudi, in ti so ga stoprav z veliko silo izvlekli iz okna, pa se ve da tudi nič več izpustili. Oddali so ga sodniji; ako so ga pa poprej še sami po svoje učili spoštovati tujo lastnino, tega ne vemo.

— (Požar) je bil v Orehovljah, občine Predaseljske, pri Kranji. Gospodarju Markunu je škoda 700 gld.

— (Pogorel) je kozolec Janeza Svetlina v Podgorji pri Kamniku. Škode je 2000 gld., za katere pogorelec nij bil zavarovan.

— (Nesreča.) Pastirji v sv. Jurji na juž. železnici so ogenj zakurili, da bi se grel. Pastirčiči Mariji Kolar se obleka vname, mala beži, obleka na njej zgori, in drugi dan je bila mrtva.

— („Agramer Prese“) od vtorka ima dolg izvrsten članek iz Ljubljane o ministru Stremajerji in našem materinem jeziku. Zarad znane naše tiskovne svobode ga ne moremo prevesti na slovenski jezik, da si ga lahko vsak Slovenec pred porotniki zastopa.

Razne vesti.

* (Svatovanje nečakinje naše cesarice) je bilo 20. t. m. v gradu Gödöllö. Baronesa Wallersee, katerej je naša cesarica teta, vzela je grofa Larisch-Mönicha. Navzočnih je bilo mnogo dvorjanov, sijaja veliko in ceremonije pri tacih prilikah navadne.

* (V Pragi) so našli pri nekem kotlarji 130 kilogramov eraričnih patron, katere so bile ukradene iz malostranske tovarne.

* (Na steklini umrla.) V št. Petru nad Ljubnem na Štajerskem je stekel pes ugriznil 9 let staro deklico, ki je po strašnih bolečinah umrla. Pred smrtjo je okolo stoječe ljudi prosila, naj jej nihče blizu ne pride, da ga ona ne ugrizne. Ugriznil jo je bil pred devetimi tedni pes na roko, prav malo, ko je iz šole šla.

* (124.000 centov železniških šin), ki so jih pripeljali po Dunavu iz Beča, ter so imele iti v Orsovo, so v Pešti na ministrovno povelje vzeli in policiji zapovedali, da zabrani vse jednake pošiljave.

* (Zaradi čarovništva) ali coper-nije so, kakor poroča „Liberte“, 20. avgusta t. l. v mestu Jacobo na Meksikanskem sežgali pet ljudij živih.

Umrl v Ljubljani

od 18. do 22. oktobra:

Marija Smole, delavka v tovarni, 50 l., za vnetjem trebušne mrene. — Jerica Melik, hči kmetskega gospodarja, 5 1/2 l., za krčem. — Marija Babnik, hiš. gosp. otrok, 6 dnij, za otrpnjenjem možjan. — Marija Maček, kurjačeva žena, 36 l., za vnetjem možjanske mrene. — Josipina Mrzlikar, delavčev otrok, 20 m., za vnetjem pljuč. — Marija Ambrož, prodajalka sadja, 82 l., za kapjo. — Marija Pongersič, vdova, 73 l., za oslabiljenjem. — Marijeta Trpin, obojbojka, 71 l., za prehlajenjem črev. — Karel Blaznik, c. kr. tobakarja otrok, 1 l., 5 dnij, za vodeno glavo.

Slovenski pravnik

dr. J. Razlaga od l. 1862

kupi se — kje? — povč opravištvu tega lista. (321—1)

Kristina Zabukovič

prilporeča p. t. občinstvu svoje nove

ozaljske in vezenino

v Ljubljani v židovske ulici, št. 5. Ona prodaje tudi eharpes za dame in sploh vse, kar se za ženske oprave potrebuje. Blago je vrlo dobro, a cene nizke. (314—2)

Sè spoštovanjem

Kristina Zabukovič.

vsem bolnim moč in zdravje brez lek

in brez stroškov po izvrstni

Revalescieriè du Barry

v Londonu.

30 let nje je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prane, i na jetrah; žlez, naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebravljeno, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlatilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, siljenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih ožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se prilporeča za dojenice in je bolj nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spridevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru

Pri Slovci: Mohor iz Gradca — Madalfo iz Trsta — Zurbaleg iz Dunaja. — Knut iz Štariča. — Wakonk iz Litije. — Moschetti iz Trsta. — Ott iz Pozana. — Waltsch iz Vinske gore. — Mebus iz Dunaja. — Gorenec iz Zagreba. — Falk iz Dunaja. — Jlek iz Kočevja. — Pl. Gubmanshal iz Trsta. Pri Zamorci: Friedlander iz Dunaja.

23. oktobra: Pri Slovci: Mohor iz Gradca — Madalfo iz Trsta — Zurbaleg iz Dunaja. — Knut iz Štariča. — Wakonk iz Litije. — Moschetti iz Trsta. — Ott iz Pozana. — Waltsch iz Vinske gore. — Mebus iz Dunaja. — Gorenec iz Zagreba. — Falk iz Dunaja. — Jlek iz Kočevja. — Pl. Gubmanshal iz Trsta. Pri Zamorci: Friedlander iz Dunaja.

Dunajska borza 24. oktobra.

Zavarovalno društvo „Victoria“.

Uljudno naznanjamo, da smo za vojvodstvo Kranjsko Glavno zastopništvo

sè sedežem v Ljubljani ustanovili in za vodjo gospoda

Ignacija Valentinčiča

imenovali.

Vsled tega prosimo naše gg. zastopnike na Kranjskem, kakor tudi p. n. stranke, ki so pri našem društvu uže zavarovane, ali se zavarovati želé, da naj se odslej v vseh naše društvo zadevajočih razmerah na omenjenega gospoda obračati blagovolijo.

Me, tem, ko gospoda Ignacija Valentinčiča še prav posebno p. n. posestnikom, ki zavarovanja proti škodi po ognju potrebujejo, — prilporečamo, ostajemo

odličnim spoštovanjem

Najvišje opravilstvo zavarovalnega društva „VICTORIA“ Jos. Ort. Sellen.

V Gradci, dne 15. oktobra 1877.

Gledé na gornje naznanilo, kakor tudi gledé na to, da se bodo zavarovanja pri meni pod najugodnejšimi pogoji sklepala, ter da bode moja posebna skrb, p. n. stranke vsestransko zadovoljiti, — si dovoljujem slavno občinstvo na meni izročeno glavno zastopništvo prav posebno opozoriti, ter k prav obilnej udeležbi vabiti.

Ob enem tudi naše gg. zastopnike po deželi najtopleje prilporečam, ter prosim, da se slavno občinstvo v zavarovalnih zadevah zaupno na-nje obrača.

Ponudbe za sprejem zastopništva na deželi, kakor tudi ponudbe za zavarovanja se sprejemajo v mojej pisarni:

kongresni trg št. 7 (v Zvezdi),

kamor naj se mi tudi pisma pošiljajo.

(320—1)

Odličnim spoštovanjem

Ignacij Valentinčič.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1877.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.